

Însemnări postume

1914-1951

(fragmente)

Acolo unde alții merg înainte, eu rămân pe loc.

(Pentru *Cuvântul-înainte*) Nu fără reținere ofer cartea publicului. Măinile în care va ajunge nu sunt de cele mai multe ori cele în care mi-o închipui bucuros. Poate însă – aceasta i-o doresc – va fi uitată de îndată, cu desăvârșire, de jurnaliștii filosofici și poate, așa, va fi păstrată pentru un gen mai bun de cititori.

Din propozițiile pe care le pun aici pe hârtie numai câte una reprezintă într-un fel un pas înainte; celelalte sunt ca țacănitul foarfecii frizerului, care trebuie să fie ținută în mișcare pentru a face cu ea o tăietură la momentul potrivit.

Tot așa cum întâlnesc în domenii îndepărtate întrebări la care nu pot răspunde, este de înțeles de ce nu mă descurc încă nici în cele mai puțin îndepărtate. Căci cum știu eu oare că ceea ce rezistă aici răspunsului nu este tocmai ceea ce mă împiedică acolo să risipesc ceața?

Stafidele pot să fie lucrul cel mai bun într-o prăjitură, dar un sac de stafide nu este mai bun decât o prăjitură; și cine este în stare să ne dea un sac plin cu stafide nu poate încă face o prăjitură, și cu atât mai puțin ceva mai bun. Mă gândesc la Klaus și la aforismele sale, dar și la mine și la observațiile mele filosofice. O prăjitură nu reprezintă ceva de felul unor stafide rărite.

Friza lui Beethoven (fragment)

Colorile îndeamnă spre filosofare. Poate astfel se explică pasiunea lui Goethe pentru teoria culorilor.

Colorile par să ne ofere o enigmă, o enigmă ce ne stimulează – nu ne irită.

Prin dese mele semne de punctuație aș dori, de fapt, să încetinesc timpul citirii. Căci doresc să fiu citit încet. (Așa cum citesc și eu.)

Cred că Bacon s-a împotmolit în filosofia lui și aceeași primejdie mă amenință și pe mine. El a avut o reprezentare vie a unui edificiu uriaș, ea s-a pierdut însă când a vrut cu adevărat să intre în amănunte. A fost ca și cum filosofi epocii sale ar fi început să ridice un mare edificiu, pornind de la fundamente; și el a avut în imaginația sa ceva asemănător, viziunea unui asemănător edificiu, și l-a văzut încă mai important decât, poate, aceia care lucrau la construcție. Pentru aceasta era necesară o bănuială privind metoda și câtuși de puțin talent pentru a construi. Dar ceea ce a fost rău a fost că el s-a îndreptat polemic spre constructori și fie nu și-a cunoscut limitele, fie nu a vrut să recunoască.

Pe de altă parte, este îngrozitor de greu să vedem aceste limite și să le descriem clar. Adică, pentru a spune așa, să găsim un fel de a picta care poate să descrie acest lucru care este neclar. Căci aș dori să spun mereu: „Pictează realmente numai ceea ce vezi!”

Cred că educația oamenilor tinde astăzi spre micșorarea capacității de a suferi. O școală este socotită, astăzi, bună „dacă copiii își petrec plăcut timpul”. Iar părinții doresc ca și copiii să devină cum sunt ei, și îi lasă totuși să treacă printr-o educație care este cu totul diferită de educația lor. Capacității de a suferi nu i se dă nicio importanță, nu trebuie să existe suferințe, ele sunt de fapt demodate.

Într-o conversație: cineva aruncă o minge; celălalt nu știe. Trebuie să i-o arunce înapoi sau să o arunce unui al treilea, sau să o lase unde a căzut, sau să o ridice și să o bage în buzunar etc.

Traducere de M. Flonta și Adrian-Paul Iliescu